

ปกิณกะ

หน้าที่งานบริหารสำคัญ

สมชัย บวรกิตติ*

“คนเราไม่เหมือนกัน” โดยภูมิวุฒิ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ภูมิฐาน แม้แต่ภูมิแพ้แตกต่างกัน ดังนั้นมิใช่ว่าใครอยากเป็นอะไรก็เป็นได้ แต่ละคนจะต้องมีภูมิสมบัติเพียบพร้อมและเหมาะสม มีข้อยกเว้นสำหรับบางบุคคลที่สามารถดำเนินกลยุทธ์กรรมวิธีที่ไร้ศักดิ์ศรีและคุณธรรมกระทำการด้วยจิตวิญญาณอธรรม ดังพบเห็นได้บ่อยในทุกวงการปัจจุบัน เมื่อกรรมตามสนองก็ต้องเป็นสัณทิวาเสีรื้อร้อนชดใช้กรรม

“หน้าที่งานบริหารสำคัญ” เป็นงานในระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรีของประเทศ หรือหัวหน้าสถาบันใหญ่ เช่น นายกสภามหาวิทยาลัย, นายกราชบัณฑิตยสถาน

บทความนี้จะขอนำกรณีตัวอย่างราชบัณฑิตยสถานแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์การภูมิปัญญาของแผ่นดินที่สถาปนาขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๖ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเหล่าราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกจำนวนหนึ่งปฏิบัติงานตามสติปัญญา ความรู้ความสามารถสนองพระมหากรุณาธิคุณตามพระราชดำริวจนปัจจุบันนานกว่า ๗๐ ปีได้มีพระบารมี ๓ รัชกาล

ตั้งแต่เริ่มราชบัณฑิตยสถานตลอดมา นายกราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรวมทั้งลูกจ้างในสังกัดราชบัณฑิตยสถาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของราชบัณฑิตยสถาน อุปนายกราชบัณฑิตยสถานมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่แทนนายกราชบัณฑิตยสถานตามมอบหมายและโอกาส ในปัจจุบันนับแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมาได้มีการปรับปรุงสายการบังคับบัญชาให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้งานรับผิดชอบด้านข้าราชการประจำอยู่ในอำนาจของเลขาธิการ และรองเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน

นายกราชบัณฑิตยสถานจึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติดำเนินการให้ราชบัณฑิตยสถานเจริญรุ่งเรือง หรือตกต่ำลง หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหากบุคลากรของราชบัณฑิตยสถานต้องการให้ราชบัณฑิตยสถานประเทศไทยเจริญก้าวหน้ามีความสง่างามเป็นที่รู้จักแก่นักวิชาการอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก็จะต้องช่วยกันคิดเฟ้นบุคคลที่จะมาเป็นนายกฯ อย่างพิถีพิถันรอบคอบ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีบารมีระดับประเทศและระดับโลกที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับ และพร้อมมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานตามปณิธาน สำหรับผู้ที่มาเป็นอุปนายกฯ ก็ควรเป็นผู้ที่มีปณิธานตั้งใจจะอุทิศตนรับใช้ราชบัณฑิตยสถานในตำแหน่งนายกฯ ต่อไปตามโอกาสและความเหมาะสม การเข้าไปรับหน้าที่ของอุปนายกฯ ก็เพื่อสัมผัสและเรียนรู้แนวการทำงาน พร้อมกับประเมินศักยภาพของตนเองว่าจะสามารถรับตำแหน่งนายกฯ ทำคุณประโยชน์ให้แก่ราชบัณฑิตยสถานและประเทศชาติได้หรือไม่ อุปนายกฯ ที่มีปณิธานดังกล่าวเมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่อุปนายกฯ ครบสมัยแล้ว และมีความพร้อมเป็นนายกฯ ก็น่าจะเสนอตัวเข้าส่งเวียนรับการเลือกตั้งเป็นนายกฯ ไม่สมควรอยู่ยึดเชื้อไปในตำแหน่งเดิม หากคิดว่าตัวเองยังไม่พร้อม หรือกลัวแพ้เลือกตั้ง ก็ควรเปิดโอกาสให้ราชบัณฑิตท่านอื่นที่มีศักยภาพเข้ามาทดลองงานอุปนายกฯ บ้าง โดยความเหมาะสม อุปนายกฯ ไม่ควรอยู่ในตำแหน่งเดิมเกิน ๑ สมัย ควรออกไปเตรียมตัวให้พร้อม แล้วจึงกลับมาแข่งขันวัดบารมีกันเมื่อถึงเวลาคัดเลือกนายกฯ ครั้งต่อไป เพราะหากยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิม นอกจากจะเป็นการสกัดกั้นผู้อื่นไม่ให้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสงาน ยังอาจสร้างความปั่นป่วนในวงการยิ่งขึ้นดังเคยมีข้อความอุทธรณ์ และคำครหาที่ได้ยินอยู่เนืองๆ

อนึ่งผู้ที่เป็นายกฯ และอุปนายกฯ สมควรเป็นทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นคนที่คอยกล่าวหาให้ร้ายป้ายสีกันตลอดเวลา ยังจะทำงานร่วมกันอีกอะไรได้

*สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน